

srečneži: jaz imam prijatelja. Že dobrih nekaj let, že štiri leta. To je mlad človek, v tem trenutku ima enaintrideset let. Kadar pride k meni, takoj prinese poseben vonj mladosti; brez sramu lahko gledam prijateljevo kožo, še kar gladko — na njej se zarisujejo drobne črte prvih moških gub. Ta koža je malo rožnata, morda tudi malo zagorela. Rjav. Rjavec — vranec — mislim večkrat pri sebi in se zraven počutim kot kakšen nadrealist, a to spet v zvezi s prijateljevimi teorijami, v malem prstu — in žal tudi v besedah — ima določeno področje umetnostne zgodovine. Prihaja k meni, prinaša to in ono — v glavnem uporabne predmete: tobak, mila za britje, nove britvice, redke konzerve.

Tako si ga ogledujem in nihče ne sumi, da bi šlo za kaj drugega, kot le za estetsko vnemo, bi rekel, brez interesov. Gledam ga in kdaj pa kdaj prislunhem temu, kar mi pripoveduje o sebi. On je namreč čvekač.

Razgovoril se je. Ves raztresen, razgret (toda nikakor ne preplašen) mi je začel pripovedovati o nekakšni grozni štiriji, v katero se je nazadnje zapletel. Namreč on, doslej dober in ljubeč oče, se je počutil — kot si upa trditi — osamljenega in ko je naletel na neko, menda sploh ne kaj zanimivo žensko, se je z njo zblížal in . . . Prisegel je, da mu je rešila življenje; da zaradi nekakšne iskre — stika s to žensko — in samo po zaslugi tega, ni storil samomora. Bajne ni imel kam pogledati, da mu smrt ne bi gledala v oči. No? Prelagal je nogo čez nogo, potem krožil po moji sončni sobi, me vprašal, če vse to razumem, jasna stvar, sem odgovoril, da je normalno, a se nisem obvladal v ogorčenju in sramoti. Kajti v določenem trenutku sem v velikem, od starosti potemnelem ogledalu v kotu sobe zagledal sebe — kako že nekaj naklepam . . . Kaj storiti. V naslednjih dneh sem prežal na malem trgu z zelenico, kjer se je prijateljova žena rada sprehajala z dveletnim malčkom, ko je bil mož v službi. Tretji dan sem jo prestregel. Čudovita — svetla. Povedal sem ji vse, kar mi je zaupal prijatelj. Nisem smel zadrževati v sebi tega strašnega drgeta. Ona je poslušala do konca. Pogledala me je tako, kot da mi bo pljunila v obraz, ali kakor da je že pljunila . . . Zakričala je: — Saj mi je sam o vsem tem povedal! Ali se vam je tako mudilo na pogreb?

Hitro sem odšel. Nisem mogel reči *na svidenje*, kajti cinizem človeka zledeni. Prijateljova žena, njen žalostni obraz, mi je migljala pred očmi. *Kaj onadva zdaj počneta in diskretnost, diskretnost* — te misli so mi rojile po glavi; na noben način se jih ni bilo mogoče otresti. Zdaj stojim doma pred ogledalom. Nasmiham se sebi prisrčno. Vidim svojo obleko.

Krzysztof Lisowski

POPEVKA   čedalje manj je naših dni
                   čedalje manj je naših noči
                   če je to val
                   zakaj srce se v njem obrača

čedalje manj je naših spotikljajev
in namesto srca — kamen
če je to drevo
kje na njem rase pamet

čedalje manj je naših ust
čedalje manj je naših oči
če je to pismo
in če burja je na morju

čedalje manj je naših sreč
čedalje manj je naših zvezd
zakaj kdo govori
da je molk resnica

IZUMRLI ČLOVEK

To je izumrli človek
poraščen z lianami nespomina.
V njem škripajo zvežnjena vrata
in slepe ptice ne spletajo gnezd.
On ne pričakuje pisem.
Izključen je iz alternativ.
Na Marsu njegovih jeter
nas ne pričakuje presenečenje.
Kot sanjska mesta Inkov.
Kot pisanje po vodi
ki ni obsojeno na večni led.
Kakor bolečina ki si ničesar
ne prilasti.
Poglejte ga. Z vseh strani si ga oglejte.
Zažgite ga. Ob njem ogrejte si dlani.
Vendar ga ne sprašujte za pot.
Za človečnost. Zato govorite *minila je deveta*.
Ali pa *prijatelji so odšli*.
Ne recite mu *na svidenje*.
Niti ne *najbolj samotna jesen*.
Razidite se na svoje domove.
Igra je končana.
V njem ni nikogar.
V njem rase konec.

V snu se mi je prikazal oče in jokal je nad mano
 slišal sem pesem a nisem slišal besed
 dnevi so odhajali mimo mene — daleč
 dekalog je gorel med travami

Bila je tudi moja žena da bi me zbudila
 da bi dvignil do oči steklenico s pajki
 še nekdo mi je skušal vrniti vid
 ter mi odvzeti vse streljal je med oči

čakal sem pri telefonu poziv in tiralico
 čakal sem na promet traku sproščenost nog
 in slišal sem petje zelenega topola
 in ekrani so odkrili v temni kino dvorani prag

našega doma a doma ni bilo
 in čez prag je pritavala nekakšna liha sreča

Stanislaw Stabro

POGOVOR
 Z BACZYNSKIM

Nauči me smrti
 a življenja me ne nauči
 in ne nauči
 me predane barikade
 nauči me preprostega
 obžalovanja in ljubezni.

Nauči me tišine
 bolečine in temine
 in predvsem me
 nauči
 ponižnosti.

IN MEMORIAM
 WIESLAWU
 DIMNEMU

Ta smrt ki je živela v tebi
 zdaj v meni živi
 trka na okno in ob mojo kri
 v prepoteni in umazani
 jetniški obleki znova vidim
 pohabljen in posekan gozd.